

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра слов'янської філології та загального мовознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри слов'янської філології
та загального мовознавства

 С.Д. Абрамович
“ 29 ” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*

за освітньою програмою *Мова і література (польська)*

спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова і література (польська))*

галузі знань *01 Освіта*

мова навчання *польська*

2019-2020 навчальний рік

Розробники програми: О.С. Волковинський, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри журналістики

Ухвалено на засіданні кафедри слов'янської філології та загального мовознавства

Протокол № 8 від «29» серпня 2019 року

ПОГОДЖЕНО

Керівник
групи забезпечення освітньої програми

підпис

ініціали та прізвище

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення навчальної дисципліни "Теорія літератури" – допомогти студентам засвоїти нові й укріпити отримані раніше знання про основні положення теорії літератури; закріпити у студентів уміння на основі найновіших досягнень науки про літературу всебічно аналізувати художні твори як твори мистецтва, визначати місце і значення творчості письменника в контексті історико-літературного розвитку, оволодіти відповідними літературознавчими поняттями в їхньому системному взаємозв'язку.

Під час вивчення теорії літератури відбувається узагальнення, систематизація, поглиблення знань, набутих студентами у процесі опрацювання основних літературознавчих дисциплін. Студенти ознайомлюються з історією розвитку літературно-естетичної думки, тенденціями розвою різних літературознавчих шкіл у ХІХ – ХХІ ст., характеристиками розмаїтих точок зору цих шкіл на опорні, суперечливі, дискусійні питання теорії літератури. Поглиблюються знання студентів про жанрово-видовий поділ літератури. Формуються вміння визначати характер окремих літературних фактів і явищ в контексті закономірностей загальнолітературного розвитку. Розвиваються навички аналізу стильових особливостей літературних творів.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	4	
Семестр вивчення	8	
Кількість кредитів ЄКТС	4	
Загальний обсяг годин	120	
Кількість годин навчальних занять	40	
Лекційні заняття	20	
Практичні заняття	20	
Семінарські заняття	-	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна та індивідуальна робота	80	
Форма підсумкового контролю	екзамен	

3. Статус дисципліни. "Теорія літератури" належить до дисциплін вільного вибору студента (дисципліни професійної підготовки).

4. Передумови для вивчення дисципліни. "Теорія літератури" пов'язана з такими дисциплінами, як історія зарубіжної літератури, порівняльне літературознавство, вступ до літературознавства, практичний курс іноземної мови, вступ до мовознавства, загальне мовознавство, філософія, психологія.

5. Програмні компетентності навчання

Вивчення дисципліни "Теорія літератури" гарантує здобуття таких програмних компетентностей:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки;
- знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність діяти на основі естетичних міркувань (мотивів);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях;
- здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії зарубіжної літератури;
- здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту;
- обізнаність з елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації;
- знання специфіки перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії жанри, стилі, здобутки національних літератур, художні твори класики й сучасності;
- уміння працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі;
- володіння різними видами аналізу художнього твору, визначення його жанрово-стильової своєрідності, місця в літературному процесі, традиції і новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією;
- володіє навичками атрибуції, розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками;
- здатність порівнювати мовні та літературні факти, явища, визначати їхні подібності й відмінності.
- поглиблено розглядати твори вітчизняної і зарубіжної літератури як прояви етнічної ментальності, засоби естетично-творчого освоєння світу й інструмент максимального самопрояву творчої особистості;
- осмислювати зв'язки між поняттями мистецтво – література – об'єктивна реальність.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в результаті вивчення дисципліни "Теорія літератури" студенти повинні:

- визначати зміст і форму, стильові і жанрові особливості художнього твору на основі осмислення надбань національної та світової літературної спадщини у відповідності з авторським задумом;
- визначати відповідні засоби художньої виразності під час роботи над літературним твором;

- аналізувати літературні твори, їх структуру і форму;
- інтерпретувати літературний твір, враховуючи його зміст і форму;
- знати основні літературознавчі категорії та поняття, провідні шляхи розвитку сучасної теорії літератури, особливості розвою теоретико-естетичних знань від античної епохи і до сучасності; основні літературознавчі школи XIX – XXI століть;
- володіти різними видами і зразками аналізу літературного твору;
- знати основні етапи розвитку літературознавства, літературознавчі школи від ідей античної поетики до літературознавчих концепцій XX – початку XXI ст., вклад українських учених у розвиток світової літературознавчої думки;
- мати уявлення про роди і жанри літератури, зв'язки жанру і стилю, класифікації та дифузії жанрів;
- отримати поняття про літературний процес: напрям, стиль, течія; світоглядні засади еволюції стилів, поглибленні знання про літературні школи, течії, напрями, великі стилі епохи: ренесанс, бароко, класицизм, романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм; стиль літературного твору, носії та елементи стилю, стильоутворювальні фактори; стиль твору, стиль письменника, стиль напрямку, стиль епохи, стиль національної літератури;

уміти:

- визначати стильові особливості художніх творів, стиль письменника, літературного напрямку тощо;
- аналізувати жанрово-видові особливості художніх творів;
- визначати форми вираження внутрішнього світу автора в ліриці;
- ідентифікувати чинники літературного розвитку;
- визначати форми наступності та новаторства в літературі;
- віднаходити в художніх творах елементи та носії стилю літературних течій, напрямів;

мати навички

- здійснювати аналіз літературних фактів, явищ у контексті закономірностей загальнолітературного розвитку;
- активно і свідомо використовувати літературознавчі терміни в усному і писемному аналізі творів;
- здійснювати поглиблений і всебічний аналіз художнього твору;
- вести дискусії з різноманітних літературознавчих проблем;
- аргументовано захищати ту чи ту тезу стосовно літературних явищ і фактів.

7. Засоби діагностики результатів навчання: проведення екзамену, усне та письмове опитування, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, перевірка конспектів, перевірка практичних завдань, дискусії тощо.

8. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-літературознавчі засади вивчення літератури							
Тема 1. Теорія літератури як наука.	4	2				2	
Тема 2. Розвиток літературознавчої думки від часів античності до сьогодення. Новітні методи і напрями літературознавчої науки.	10	2	2			4	2
Тема 3. Історіографія теоретико-літературознавчої думки.	8	2				4	2
Тема 4. “Поетика” Аристотеля; “До Пізонів” К. Г. Флакка; індійська концепція довані; середньовічні європейські концепції Августина Аврелія, Фоми Аквінського; естетика доби барокко і класицизму; зарубіжне літературознавство ХІХ–ХХІ ст. Новітні напрями літературознавства та їх представники: постструктуралізм (Мішель Фуко), деконструктивізм (Жак Дерріда), фемінізм (Юлія Крістева, Ніла Зборовська), рецептивна естетика (Роберт Яусс, Вольфганг Ізер) та ін.	18	4	4			10	
Тема 5. Проблеми літературної генології. Теоретичні спроби досягнути і впорядкувати системно-структурні особливості художньої літератури.	10	2	2			6	
Тема 6. Критерії поділу літератури на роди, заперечення доцільності поділу та постструктуралістське поняття тексту.	20		6			14	
Тема 7. Теорія літературного твору. Поняття поетики літературного твору: виникнення, застосування від давнини до сьогодення, сучасне різнотлумачення. Макро та мікроісторичні поетики (стисла характеристика, основні об’єкти дослідження).	6	2				4	
Тема 8. Художня мова — основний виразник формозмісту. Аналіз літературного мовлення засобами психоаналітики (З. Фрейд), феноменології (Е. Гуссерль, Р.	10	4				6	

Інгарден), іманентної критики (Р. Барт) тощо.							
Тема 9. Звукова організація тексту як фоноритмічна, інтонаційна, ритмомелодійна єдність. Просодія та її чинники. Ритм прози. Ритміка і метрика віршованої мови. Метрична (антична, квантитативна) система віршування. Довільне віршування. Квалітативна версифікація.	8					6	2
Тема 10. Літературний процес і проблеми типологізації мистецьких феноменів.	8	2	2			4	
Тема 11. Загальнокультурна, соціопсихологічна, естетична зумовленість появи літературних напрямів, течій, угруповань, шкіл.	10		4			4	2
Тема 12. Проблеми періодизацій, класифікацій явищ літературного процесу.	8					6	2
Разом за змістовим модулем	120	20	20			70	10
Разом годин	120	20	20			70	10

9. Форми поточного та підсумкового контролю. Перевірка практичних завдань, модульна контрольна робота, екзамен.

10. Критерії оцінювання результатів навчання.

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен	Сума
Поточний контроль	МКР	40	100
30 балів	30 балів		

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою): мультимедійні презентації.

12. Рекомендована література:

основна

- Безпечний І. Теорія літератури. Київ, 2009.
 Білоус П.В. Теорія літератури. Київ, 2013.
 Галич О. А. Теорія літератури. Київ, 2008.
 Павличко С. Теорія літератури. Київ, 2009.
 Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Київ, 2014.

додаткова.

- Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів, 2002.
 Арістотель. Поетика. Київ, 1967.
 Баррі П. Вступ до теорії : літературознавство і культурологія / пер. з англ. Київ, 2008.
 Бовсунівська Т. Когнітивна жанрологія і поетика. Київ, 2010.
 Буало Н. Мистецтво поетичне. Київ, 1967.

- Довгалецький М. Сад поетичний. Київ, 1973.
 Леві-Стросс К. Структурна антропологія. Київ, 2000.
 Літературознавча енциклопедія: У 2 т. Київ, 2007.
 Наливайко Д.С. Теорія літератури й компаративістика. Київ, 2006.
 Теорія літератури в Польщі : антологія текстів : друга половина 20 - початок 21 ст. Київ, 2008.
 Теорія літератури: концепції інтерпретації. Київ, 2015.
 Kuller J. Teoria literatury. Warszawa, 1998.
 Mitosek L. Teorie badań literackich. Warszawa, 1998.

13. Рекомендовані джерела інформації

http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3	Наукова бібліотека ім. М. Максимовича
https://library.kpnu.edu.ua/	Бібліотека К-ПНУ імені Івана Огієнка

**Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти**

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	10	відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	25	добре	
75-81	C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	30		
67-74	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	25	задовільно	
60-66	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	10		
35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)		незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)			